

Idejas Viesītes un Aknīstes novadu attīstības prioritātēm un pierobežas attīstības iespējām

2010.gada 18.-19.oktobrī, balstoties uz Britu padomes metodoloģiju pilsētvides jautājumu risināšanai, notika situācijas analīzes un ideju radīšanas aktivitāte "Nākotnes pilsētas spēle" (Future City Game), kuru rīkoja Britu padome projekta "Radošās pilsētas" ietvaros, Viesītes un Aknīstes novadu pašvaldības un biedrība „Zināšanu un inovācijas sabiedrība”. Iespēju rīkot „Nākotnes pilsētas spēli” Viesītes novada pašvaldība ieguva, piedaloties Britu padomes konkursā 2010.gada pavasarī. Spēles dalībnieku uzdevums bija rosināt radošus priekšlikumus Viesītes un Aknīstes novadu attīstības prioritātēm un pierobežas attīstības iespējām.

Spēles gaitā radīto ideju kopsavilkums (skat. pievienotos spēles komandu iesniegto ideju aprakstus):

Projekts „Jautrās krāsas pieskāriens”

Komanda: Aija Kukule, Guntis Ermansons, Valda Rūrāne, Svetlana Uskure, Skaidrīte Medvecka

Viesītes un Aknīstes novadi ir bagāti ar vietējiem dabas resursiem - tajos atrodas apmēram 22 kūdras purvi. Projekts paredz vietējo dabas resursu – kūdras purvu apgūšanu un izmantošanu tūrismā un izklaides nolūkiem.

Mērķis: Pasākumu komplekss ģimenei un citiem interesentiem no tuvām un tālām zemēm. Ieviešanas modelis: kompleksa izveidošanā tiek piesaistītas Viesītes un Aknīstes novada pašvaldības, privātais sektors, kā arī dažādu ES fondu un programmu finansējums, kas paredz dabas resursu ilgtspējas nodrošināšanu.

Projekts „Ekstrēmālais lauku tūrisms ar lauku kuģi pa Sēlijas ārēm”

Komanda: Aija Voitiške, Valdis Broničs, Brigita Lāce, Andris Zībergs, Baiba Grasa

Projekts paredz izmantot Viesītes un Aknīstes novadu ainaviskās teritorijas tūrisma attīstībai, iesaistot vietējos tūrisma un izklaides jomas uzņēmējus, kas gatavi kopā veidot piedāvājumu tūristiem no citām Latvijas un Lietuvas pilsētām. Sociāli ekonomiskais efekts: jaunas darba vietas, racionāli izmantoti ikdienā kaitīgie un nevajadzīgie augi, sakopta vide, iesaistīšanās tūrisma attīstīšanas veicināšanā un tūristu piesaiste, ieņēmumi no nodokļiem pašvaldībā.

Projekts „Latvānija”

Komanda: Rima Bludze, Anda Nikolajeva, Raisa Vasiļjeva, Pēteris Līcis, Līgita Liepiņa

Latvāņi izplatīti 98 Latvijas pilsētās un novados, kopumā noreģistrēti vairāk kā 10 000 ha platībā. Projekts paredz izmantot latvāņus ārstniecības un dizaina vajadzībām – 1) latvāņu pļavu tuvumā ierīkot bišu dravas un iegūt latvāņu medu, kas ir bagāts ar dzelzi un mikroelementiem, pilnveido uztura kvalitāti, kā arī mazina galvas sāpes un 2) no latvāņu stumbriem un ziedu čemuriem tiek izgatavoti dizaina un interjera papildinājuma elementi, tiek rīkotas izstādes – pārdošanas, semināri un kursi floristiem un biteniekiem. Savukārt, jaunizveidotā kosmētikas ražotnē tiek ražota produkcija no latvāņu un medus izejvielām.

Projekts „Ekstrēmālais Sēlijas valnis”

Komanda: Andris Baldunčiks, Sarmīte Matačina, Līga Ņikitina, Valentīna Čāmāne, Mareks Mazuriņš

Projektu plānots attīstīt, balstoties uz esošo vēsturisko mantojumu - Viesītē ir muzeja kompleksu "Sēlija". Muzejā ir iekārtota ekspozīcija industriālā mantojuma Bānīša (lauku šaursliežu dzelzceļa) kā industriālā mantojuma saglabāšanai. Mērķis – izveidot tūrisma tīklu, kur galvenais vienotājs ir Sēlijas valnis. Tas ne tikai vieno Viesītes un Aknīstes novadus Latvijā, bet arī sniedzas līdz Rokišķiem Lietuvā.

Projekts „Dzīve Latvijas laukos – sociālais pilotprojekts un "realitātes šovs””

Komanda: Regīna Pudāne, Alfons Žuks, Evija Kļikēna, Gita Kļaviņa, Santa Buholce

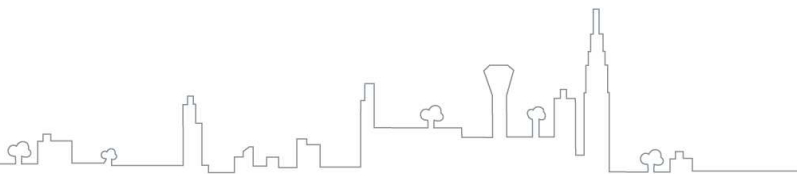
Projekta „Dzīve Latvijas laukos” ideja ir risināt aktuālu problēmu pierobežā - darba tikuma izzušanu, cilvēkiem ilgstoši atrodoties dažādu atkarību ietekmē. Projekta mērķis ir izveidot sociālo pilotprojektu, kurā noteiktā zemnieku saimniecībā tiktu piedāvāta iespēja strādāt tiem, kuri dažādu iemeslu dēļ ilgstoši nestrādā.

Papildus informācija par:

Viesītes un Aknīstes spēles rezultātu turpmāko pielietojumu: Inese Vītola, Inese.Vitola@viesite.lv, 29460398

„Nākotnes pilsētas spēļu” rīkošanu Latvijā: Vita Brakovska, vita.brakovska@zinis.lv, 29203533

Britu padomes projektu „Radošās pilsētas”: Ilze Saleniece, ilze.saleniece@britishcouncil.lv, 67504107

Projekts „Jautrās krāsas pieskāriens”

Komanda: Andris Baldunčiks (Viesītes vidusskolas direktors), Sarmīte Matačina (Sociālais dienests), Līga Nikitina (Aknīstes Bērnu bibliotēka), Valentīna Čāmāne (uzņēmēja), Mareks Mazuriņš (jaunietis)

Viesītes un Aknīstes novadi ir bagāti ar vietējiem dabas resursiem- tajos atrodas apmēram 22 kūdras purvi. Projekts paredz vietējo dabas resursu – kūdras purvu apgūšanu un izmantošanu tūrisma un izklaides nolūkiem. Mērķis: Pasākumu komplekss ģimenei un citiem interesentiem no tuvām un tālām zemēm. Ieviešanas modelis: kompleksa izveidošanā tiek piesaistītas Viesītes un Aknīstes novada pašvaldības, privātais sektors, kā arī dažādu ES fondu un programmu finansējums, kas paredz dabas resursu ilgtspējas nodrošināšanu

Projekta ietvaros paredzēts:

Visa kompleksa būvju celtniecības materiālu iegūšana - kūdras izstrādājumi (bloki u.c. materiāli). Izejmateriāla iegūšana māju interjeram, gultām, matračiem, krēsliem.

1.Sports un aktīva atpūta „Tvaiķa nolaišana”: kūdras bumbu kauja; kūdras labirintu apgūšana; kūdras dubļu cīņas; izturības pārbaudes.

2.Veselības tūrisms: SPA; kūdras , dubļu masāžas.

3. Romantiskas viesnīcas pakalpojumi.

4.Izstrādājumi veselībai: kūdras cīņas; kūdras purva augi; Vaivariņu un citu kūdras purvu augu tējas; dzērveņu terapija; kūdras sveces; kūdras aromterapija; pirts pakalpojumi; kūdras ziepes; kūdras skurbis; materiāli interjeram.

5.Izziņa. Mācību process: praktiskas nodarbības; mācību materiāls skolām.

leguvums cilvēkiem:

- Patīkama laika pavadīšana;
- Saskaņa ģimenē(lietojot kūdras masāžas cilvēka āda kļūst brūnāka, tvirtāka, cilvēks vizuāli izskatās tievāks, glītāks, apmierinātāks ar sevi. Celsies pašapziņas līmenis un darba spējas);
- Demogrāfiskais sprādziens(kūdras mājās nav apgaismojuma);
- Konfliktu un nesaskaņu gadījumā:
  - a) pieejams ģimenes lietu speciālists;
  - b) medicīniskā un sociālā rehabilitācija;
  - c) seksopatologa konsultācijas;
  - d) psihologa konsultācijas.

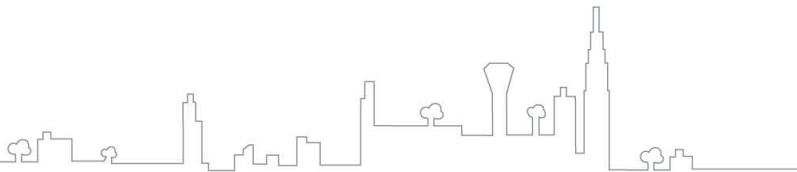
leguvums novadiem:

- Infrastruktūras uzlabošana(ceļu sakārtošana, naktsmītņu izveidošana, ēdināšana, izklaide, estētiskā bauta);
- Ekonomiskā novadu izaugsme (iegūti līdzekļi, laimīgas ģimenes, dzimuši bērni);
- Tīra , sakopta vide;
- Emocionāli līdzsvaroti cilvēki (tā rezultātā celtos motivācija savai pašu izaugsmei, rastos jaunas idejas sevis pilnveidošanai, jaunu uzņēmumu radīšanai).

leguvums valstij:

- Latvijas vārda popularizēšana;
- Ekonomiskā Latvijas izaugsme;
- Investoru piesaiste;
- Kontaktu dibināšana.

Informāciju sagatavoja „Zilās komandas” pārstāvis: Mareks Mazuriņš

Projekts „Ekstrēmais lauku tūrisms ar lauku kuģi pa Sēlijas ārēm”

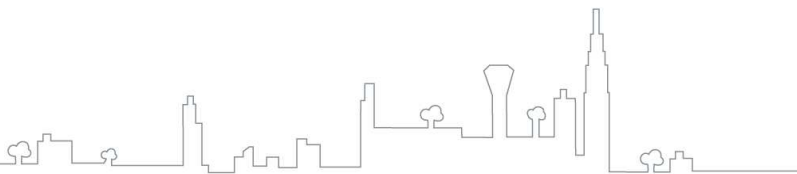
Komanda: Aija Voitiške (Aknītes vidusskola), Valdis Broničs (SIA „Viesītes komunālā pārvalde”), Brigita Lāce (Rites Tautas nams), Andris Zībergs (lauksaimniecības uzņēmums), Baiba Grasa (biedrība „Pirmā avēnija”)

Projekts paredz izmantot Viesītes un Aknīstes novadu ainaviskās teritorijas tūrisma attīstībai, iesaistot vietējos tūrisma un izklaides jomas uzņēmējus, kas gatavi kopā veidot piedāvājumu tūristiem no citām Latvijas un Lietuvas pilsētām.

Abos novados ir pietiekami daudz saistošu vietu, kas būtu attīstāmi un popularizējami, piemēram, 22 kūdras purvi, derīgo izrakteņu atradnes, labiekārtotas atpūtas vietas, mazbānītis Viesītē u.c.

Sociāli ekonomiskais efekts:

- jaunas darba vietas,
- racionāli izmantoti ikdienā kaitīgie un nevajadzīgie augi,
- sakopta vide, iesaistīšanās tūrisma attīstīšanas veicināšanā un tūristu piesaiste,
- ieņēmumi no nodokļiem pašvaldībā.

Projekts „Latvānija”

Komanda: Rima Bludze (Aknīstes PII „Biķīte”), Anda Nikolajeva (sociālā aprūpētāja), Raisa Vasiljeva (Viesītes Kultūras pils), Pēteris Līcis (SIA „Ārītes”), Ligita Liepiņa (biedrība „Zīles”)

Latvāņu lauki – problēma vai ieguvums? Latvāņi izplatīti 98 Latvijas pilsētās un novados, kopumā noreģistrēti vairāk kā 10 000 ha platībā.

Saistoši fakti par latvāņiem:

Angliski: *Hogweed*

Vāciski: *Bärenklau*

Krieviski: *борщевик*

- Latvānis ir čemurziežu ģints augs.
- Latvijā sastopamas trīs latvāņu sugas.
- Kā dekoratīvs augs Latvijā ievests un kultivēts Mantegacas latvānis (*Heracleum mantegazzianum Sommier et Levier*). Tā stublājs sasniedz 3 m garumu. Lielo lapu plūksnu gali ir nosmailoti.

Sosnovska latvāņi (*Heracleum sosnowskyi Manden*):

- 1948. gadā Latvijā kā lopbarības augu ievada un sāka kultivēt Sosnovska latvāņi.
- Tā stublāja garums sasniedz 4 m, bet lielo lapu plūksnu gali nav nosmailoti, kā iepriekšējai sugai, bet noapaļoti.
- Sosnovska latvānis strauji izplatās visā Latvijā, veido lielas audzes krūmājos, upju krastos, ceļmalās un pamestos tīrumos.

Sasaiste latvāņu audzēm ar bišu dravām

1. Latvāņu audžu tuvumā ierīkojam bišu dravas:

- Iegūstam latvāņu medu – zaļgani brūnā krāsā ar īpatnēju garšu, ātri kristalizējas.
- latvāņu medus -
  - bagāts ar dzelzi un mikroelementiem,
  - Pilnveido uztura kvalitāti,
  - mazina galvas sāpes.

2. No latvāņu stumbriem un ziedu čemuriem tiek izgatavoti dizaina un interjera papildinājuma elementi.

- Tiek rīkota izstādes- pārdošanas
- Organizēti semināri un kursi floristiem un biteniekiem

3. Kosmētikas ražotnē tiek ražota produkcija (kosmētika, parfimērija u.t.t.) no latvāņu un medus izejvielām:

- Ar zinātnieku palīdzību tiek ražota produkcija, kura neizraisa alerģiju.
- Īpaša uzmanība tiek veltīta produkcijas ražošanai bērniem.
- Kosmētikas ražotne sadarbosies ar pirtniekiem, kuri izmantos produkciju savu klientu labsajūtai un veselības uzlabošanai – latvāņu/medus ziepes, ķermeņu skrubji, krēmi un pieniņi, aromterapijas līdzekļi u.c.

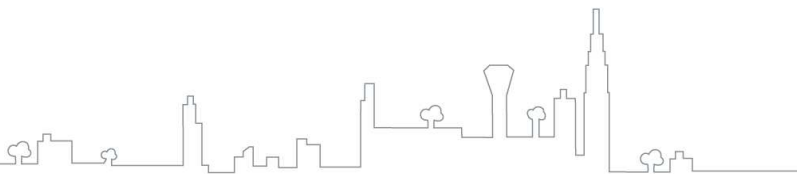
Sociāli ekonomiskais efekts:

- Jaunas darba vietas,
- Racionāli izmantoti ikdienā kaitīgie un nevajadzīgie augi, sakopta vide,
- Iesaistīšanās tūrisma attīstīšanas veicināšanā un tūristu piesaiste,
- Nodokļu ienākšana pašvaldībā.

Ieviešanas modelis (partneri): amatnieki, inženieri un zinātnieki, bitenieki un pirtnieki, floristi un interjera veidošanas speciālisti.

Darba plānošana: Komandas izveide, Biznesa plāna izstrāde, finansējuma piesaiste, popularizēšana. Ražošanas uzsākšana 1 gada laikā pēc finansējuma piesaistes.

Informāciju sagatavoja „Sarkanās komandas” pārstāve: Ligita Liepiņa

Projekts „Ekstrēmais Sēlijas valnis”

Komanda: Aija Kukule (Viesītes arodvidusskola), Guntis Ermansons (SIA „Aknīstes Pakalpojumi”), Valda Rūrāne (Viesītes muzejs „Sēlija”), Svetlana Uskure (SIA „Rītes pakalpojumi”), Skaidrīte Medvecka (biedrība „Manai mazpilsētai Aknīstei”)

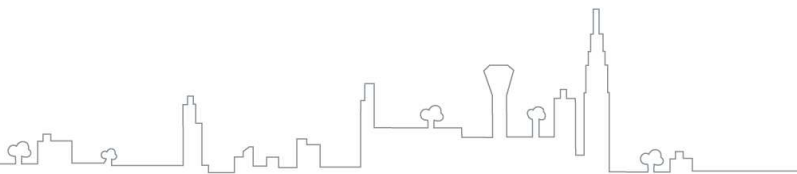
Projektu plānots attīstīt, balstoties uz esošo vēsturisko mantojumu - Viesītē ir muzeja kompleksu “Sēlija”. Muzejā ir iekārtota ekspozīcija industriālā mantojuma Bānīša (lauku šaursliežu dzelzceļa) kā industriālā mantojuma saglabāšanai. Mērķis – izveidot tūrisma tīklu, kur galvenais vienotājs ir Sēlijas valnis. Tas ne tikai vieno Viesītes un Aknīstes novadus Latvijā, bet arī sniedzas līdz Rokišķiem Lietuvā.

Darbības virzieni nākotnē:

- Turpināt pilnveidot Bānīša kompleksu. Uz sliekšņiem uzlikt un pa muzeja teritoriju braukt ar drezīnām.
- Atbalsts ģimenes uzņēmumu izveidei un to iesaistīšanai tūrisma attīstībā (seno sēļu nodarbošanās, ūdens transporta līdzekļu izmantošana, lidojumi ar deltaplānu, dūņu vannas, brauciens ar zirgu pajūgu orē, lakstīgalu klausīšanās kādā no pilskalniem, purva iepazīšana, ...). Ieguvums - ģimeņu budžeta papildināšana, nodarbinātība.
- Starpnovadu tūrisma centra izveidošana. Centra darbinieki darbotos kā koordinatori, kā palīgi darbu plānošanā un realizācijā.

Ieguvēji: visi dažāda vecuma, dažādu interešu, dažādu iespēju cilvēki no Latvijas un citām valstīm. Viesītes novads kļūs vēl pievilcīgāks tūristiem, uzlabosies iedzīvotāju dzīves līmenis, tiks uzlabota vides kvalitāte.

Informāciju sagatavoja „Zaļās komandas” pārstāve: Valda Rūrāne.

Projekts „Dzīve Latvijas laukos – sociālais pilotprojekts un “realitātes šovs””

Komanda: Regīna Pudāne (Asares pamatskola), Alfons Žuks (Viesītes novada pašvaldība), Evija Kļiņena (Aknīstes Bērnu un jauniešu centrs), Gita Kļaviņa (biedrība „Saukas dabas parks”), Santa Buholce (telpiskās attīstības plānošanas maģistrante)

Projekta „Dzīve Latvijas laukos” ideja ir risināt aktuālu problēmu pierobežā - darba tikuma izžušanu, cilvēkiem ilgstoši atrodoties dažādu atkarību ietekmē. **Projekta mērķis** ir izveidot sociālo pilotprojektu, kurā noteiktā zemnieku saimniecībā tiktu piedāvāta iespēja strādāt tiem, kuri dažādu iemeslu dēļ ilgstoši nestrādā.

Projekta mērķauditorija sociālajam projektam ir maznodrošinātie, komunālie parādnieki un citi „dzīves pabērni”, kuriem tiku dota iespēja atjaunot darba pamata prasmes, tādējādi sevi nodrošinot ar pašu spēkiem.

Sagaidāmie sociāli - ekonomiskie ieguvumi: sociālās vides uzlabošanās, līdz ar to pašvaldībai samazinātos sociālajiem pabalstiem nepieciešamais līdzekļu daudzums. Ar iegūto produkciju būtu iespējams apgādāt novada skolas, tādējādi bērniem, kas strādātu šādā saimniecībā, būtu iespēja iegūt brīvpusdienas.

Šī pilotprojekta veiksmīgas īstenošanas gadījumā būtu iespēja pierādīt, ka šādā veidā ir iespējams uzlabot sociālo vidi, kā arī pierādīt, ka nepieciešama likumdošanas maiņa saistībā ar sociālo pabalstu izdalīšanu iedzīvotājiem – dot pabalstu tiem, kuri līdzdarbojas. Veiksmīgi ieviešot pilotprojektu, būtu iespējams veidot atkārtotus projektus pašvaldībā, kā arī piedāvāt citām pašvaldībām izmantot šādu pieeju.

Pēc sociālā pilotprojekta noslēgšanās būtu iespēja izmantot šo saimniecību kā tūrisma produktu. Tā kā šī brīža tūrisma aktuālākais pieprasījums ir piedzīvojums, ar šo “realitātes šovu” tiktu piedāvāta iespēja izbaudīt uz savas ādas dzīvi lauku saimniecībā (darbi kūtī, dārzā, siena plāvā u.c.). Rīkojot korporatīvos pasākumus, sporta spēles, kā arī dažādas tematiskās nometnes bērniem, kas dos iespēju atpūsties, izbaudīt sacensību garu, kā arī nobaudīt veselīgu, ekoloģisku pārtiku, kas izaudzēta tieši šajā saimniecībā.

Plānotā mērķauditorija tūrisma aktivitātēm ir pilsētnieki, biroja darbinieki, ārvalstu viesi.

Sagaidāmie sociāli - ekonomiskie ieguvumi: novada atpazīstamības veicināšana, ekonomiskais ieguvums pašvaldībai, kā arī samazināsies sociālā atstumtība, kas ir ļoti aktuāla lauku apvidos.

Informāciju sagatavoja „Dzeltenās komandas” pārstāve: Santa Buholce, e-pasts: santa.buholce@inbox.lv